

Μια «σκυταλοδρομία» ιδεών και εικόνων μας θυμίζει ότι τα μουσεία μπορούν να συμβάλλουν στη δημιουργία μιας κοινωνίας με προοπτικές

Παρουσιάσεις από φοιτητές και αποφοίτους του ΠΜΣ Μουσειακών Σπουδών με την τεχνική Ignite. Ανάπτυξη ενός θέματος σε 5 λεπτά και 20 διαφάνειες

Κυριακή 17 Μαΐου 2015, 10:00-15:00, Μουσείο Ιστορίας Πανεπιστημίου Αθηνών, Θόλου 5 Πλάκα

περιλήψεις

παρουσιάσεων Ignite

Παρουσιάσεις Ignite, Μέρος Α'

***Τα μουσεία ... θυμίζουν, οραματίζονται, υπόσχονται ...
Τα μουσεία ... δημιουργούν, ανατρέπουν, κινητοποιούν ...***

1.

Αναμνήσεις πολέμου για μια κοινωνία ειρήνης

Σοφία Παπασπύρου

Ο πόλεμος είναι ένα βασικό στοιχείο της ανθρώπινης κοινωνίας όχι μόνο του παλαιότερου, αλλά και του σύγχρονου κόσμου. Κοινωνίες στο παρελθόν επιχείρησαν είτε να αρνηθούν και να συγκαλύψουν ιστορίες πολέμου, είτε να τις διαποτίσουν με μεταγενέστερα εθνικιστικά νοήματα. Όμως, τέτοιου είδους προσεγγίσεις συχνά οδήγησαν τους λαούς σε αμοιβαίο μίσος και περαιτέρω συγκρούσεις. Αντίθετα, μια κοινωνία που ελπίζει σε ένα μέλλον ειρήνης και ευημερίας οφείλει να θυμάται και να διηγείται το πολεμικό παρελθόν της με ειλικρίνεια, αντικειμενικότητα και ανοιχτό πνεύμα συνεργασίας με άλλους λαούς. Τα μουσεία, ως θύλακες εθνικής αλλά και παγκόσμιας πολιτισμικής κληρονομιάς, είναι ίσως οι μόνοι οργανισμοί ικανοί να προωθήσουν σε μεγάλο βαθμό την αλληλοκατανόηση των λαών, τη συνεργασία και την ειρήνη.

Η συγκεκριμένη παρουσίαση επιχειρεί να προβάλει το πώς μουσεία από όλο τον κόσμο ήρθαν σε επαφή με σκοπό να προβληματιστούν και να εμπλακούν σε διάλογο σχετικά με την επανερμηνεία του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου, με αφορμή την επέτειο εκατό χρόνων από αυτόν (1914-1918 – 2014-2018). Έτσι, δημιουργήθηκε η «Συνεργασία της εκατονταετηρίδας του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου», ένα δίκτυο 3.000 διαφορετικών οργανισμών από 50 χώρες. Στόχος του προγράμματος είναι, μέσω εκδηλώσεων και δραστηριοτήτων, να συμβάλει ουσιαστικά στο να γνωρίσουν οι άνθρωποι τη βαθιά σημασία του Πολέμου και να καταλάβουν τον τεράστιο αντίκτυπο που είχε στο σύγχρονο κόσμο.

Η **Σοφία Παπασπύρου** είναι Αρχαιολόγος – Μουσειολόγος. Σπούδασε Ιστορία, Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, από το οποίο έλαβε και Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης στις «Μουσειακές Σπουδές». Έχει εργαστεί εθελοντικά σε ανασκαφές και επιφανειακές έρευνες στην Ελλάδα και το εξωτερικό, ενώ έχει λάβει μέρος σε συνέδρια με εισηγήσεις σχετικά με την κοινωνική διάσταση των μουσείων. Σήμερα εργάζεται ως μουσειολόγος – ερευνήτρια σε μουσειακά προγράμματα τεκμηρίωσης και ψηφιοποίησης.

2.

Μουσείο: Πεδίο βολής / Ρήξη με τη βολικότητα

Παναγιώτης Φραντζής

Πώς να μιλήσεις για τα μουσεία και τις προοπτικές της κοινωνίας μετά το Μπαρντό; Πώς αντιμετωπίζεται μία συνθήκη πολέμου στο κέντρο του πολιτισμού; Σίγουρα χρειάζονται ενισχυμένα μέτρα ασφαλείας, ωστόσο ο πόλεμος θα τελειώσει μόνο με μια συνολική στρατηγική που κωδικά μπορούμε να την προσδιορίσουμε ως αντεπίθεση ενός νέου Ουμανισμού.

Το ρευστό φόβο, τη σύγχυση και τη βαρβαρότητα – τα βασικά υποπροϊόντα της εποχής – ο σημερινός άνθρωπος μπορεί να τα εξαλείψει με την ανασύσταση του δημόσιου χώρου. Ενός χώρου συνάντησης, ενημέρωσης, πολιτισμού και λήψης πολιτικών αποφάσεων για τη ζωή του έξω από την κυρίαρχη κουλτούρα της ιδιωτικής αναπαραγωγής του φόβου, της σύγχυσης, της βαρβαρότητας.

Ένας τέτοιος δημόσιος χώρος λειτούργησε στην Αθήνα των κλασικών και ύστερων κλασικών χρόνων. Το Μουσείο της Αρχαίας Αγοράς της Αθήνας έχει να πει πολύ σημαντικά πράγματα. Με το βλέμμα στον Παρθενώνα, την πιο σημαντική καλλιτεχνική έκφραση του πολιτισμού που δημιούργησε η αθηναϊκή δημοκρατία, μπορεί να αποτελέσει το χώρο μιας αποκάλυψης, όπου θα ερμηνεύεται η ανεξήγητη για τον περισσότερο κόσμο άνθιση της Μεγάλης Τέχνης.

Τα κλασικά μνημεία που θαυμάζουμε μπορούν να μιλήσουν και να σταθούν έξω από το πλαίσιο μιας καρτποστάλ. Το ίδιο και τα αντικείμενα που συνδέθηκαν με την εμπέδωση της δημοκρατίας, αν τα αποφετιχοποιήσουμε, αν τα δούμε έξω από την ωραία τους βιτρίνα. Μπορούν να μας μιλήσουν και να μας ζητήσουν να σκεφτούμε τις προϋποθέσεις της ομορφιάς που λείπει από τη ζωή μας.

Ο Παναγιώτης Φραντζής γεννήθηκε στην Πάτρα το 1976. Σπούδασε Μουσειολογία στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο και αποφοίτησε επίσης από τη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Εργάστηκε στο χώρο των εκδόσεων ως επιμελητής. Εργάστηκε επίσης στο χώρο της διαφήμισης. Από το 2005 γράφει πολιτιστική κριτική στην εβδομαδιαία εφημερίδα ΠΡΙΝ. Έχει συνεργαστεί με τα περιοδικά (δε)κατα και Roetix. Συμμετείχε στη δημιουργία του περιοδικού UNFOLLOW και στο διαδικτυακό ραδιόφωνο ΜΕΤΑΔΕΥΤΕΡΟ. Ιδρυτικό μέλος του Ομίλου Μαρξιστικών Ερευνών. Μεταπτυχιακός φοιτητής στο Πρόγραμμα «Μουσειακές Σπουδές» του ΕΚΠΑ.

3.

Ένα μουσείο, μία έκθεση και ένα άλλο «βλέμμα» στις μουσειακές συλλογές

Μαρίλη Σταυρούλη

Το 1990 ο Αμερικανός εννοιολογικός καλλιτέχνης Joseph Kosuth (1945-) έγινε επιμελητής της έκθεσης *Η Συλλογή του Μουσείου Μπρούκλιν: Το Παιχνίδι του Μη Αναφερόμενου* (The Brooklyn Museum Collection: The Play of the Unmentionable) στο Brooklyn Museum της Νέας Υόρκης.

Ο καλλιτέχνης επέλεξε να εγκαταστήσει στην κεντρική αίθουσα εκατό έργα από τις μόνιμες συλλογές του μουσείου, που καλύπτουν όλο το χρονολογικό φάσμα της ιστορίας της τέχνης. Η εγκατάσταση έργων από διαφορετικές κουλτούρες και πολιτισμούς στον ίδιο χώρο έφερνε στην επιφάνεια *Το Παιχνίδι του Μη Αναφερόμενου*, που αφορούσε στη λογοκρισία σχετικά με θέματα όπως το σεξ, η θρησκεία ή η πολιτική. Μέσα από την έκθεση αυτή ο Kosuth ήθελε να δείξει πώς η δημόσια και η θεσμική αντίληψη για την τέχνη έχει αλλάξει μέσα στους αιώνες.

Η αναφορά στη συγκεκριμένη έκθεση, στο πλαίσιο της ημερίδας «Μουσεία για μία κοινωνία με προοπτικές», επιχειρεί να καταδείξει πώς παραδοσιακά μουσεία, όπως το Brooklyn Museum, κατάφεραν στην πορεία του χρόνου να ξεπεράσουν τα «φοβικά σύνδρομα» του παρελθόντος και την εφαρμογή πρακτικών, που περιόριζαν την ελευθερία του λόγου μέσα στον μουσειακό χώρο, υποκύπτοντας συχνά στις απαιτήσεις της πολιτικής και οικονομικής εξουσίας,

Πρόκειται για μια σημαντική προσπάθεια των σύγχρονων μουσείων να αρθρώσουν μια διαφορετική ερμηνεία των μουσειακών συλλογών και να θέσουν τις βάσεις για μία συνεργατική σχέση ανάμεσα στο μουσείο και τους θεατές, συμμετέχοντας έτσι στην πρόταση για μια πιο προοδευτική και ανεκτική κοινωνία.

Η **Μαρίλη Σταυρούλη** γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας του Παντείου Πανεπιστημίου και στο ΠΜΣ «Μουσειακές Σπουδές» του Πανεπιστημίου Αθηνών. Γνωρίζει Αγγλικά (ECPE) και Γαλλικά (Sorbonne II) και ασχολείται ερασιτεχνικά με τη ζωγραφική και τη φωτογραφία. Είναι, επίσης, μέλος του ελληνικού τμήματος της Διεθνούς Αμνηστίας.

4.

Αστικές αφηγήσεις: η πόλη ως Μουσείο

Μίνα Παϊσίου

Μια κοινωνία με προοπτικές οφείλει να ενσωματώνει και να καλλιεργεί έννοιες όπως αλληλεγγύη, αποδοχή της διαφορετικότητας, κατανόηση του Άλλου. Οφείλει να έχει ανοιχτούς πνευματικούς ορίζοντες που θα επιτρέψουν την αλλαγή και θα ενισχύσουν την κοινωνική συνοχή. Στη διαδικασία αυτή τα μουσεία δεν έχουν απλά τη δυνατότητα να συμβάλλουν αλλά έχουν μια τεράστια δυναμική ώστε να αποτελέσουν φορείς αλλαγής, να εξομαλύνουν διαφορές και να καταπολεμήσουν φαινόμενα κοινωνικού αποκλεισμού.

Ως πεδίο αλληλεπίδρασης μουσείων και κοινωνίας προτείνεται η πόλη δηλαδή το περιβάλλον της στο οποίο διαμορφώνεται ο κοινωνικός παλμός και αναπτύσσονται τα κοινωνικά φαινόμενα.

Παράλληλα με τις δραστηριότητες και τις εκθέσεις στο φυσικό τους χώρο τα μουσεία μπορούν να βγουν έξω από αυτόν με δράσεις, εκπαιδευτικά προγράμματα και κινητές εκθέσεις. Φυσικά κάτι τέτοιο δεν είναι καινούρια τάση, όμως στις μέρες μας καθίσταται περισσότερο αναγκαίο από ποτέ. Το έξω γίνεται το νέο μέσα. Εκεί έξω τα μουσεία μπορούν να αντιμετωπίσουν την κοινωνική πρόκληση της εποχής και να δείξουν τρόπους με τους οποίους η κοινωνία θα γίνει πιο ανθρώπινη.

Βάσει του σκεπτικού αυτού παρουσιάζεται ένα παράδειγμα υλοποίησης στο οποίο προτείνονται μορφές κοινωνικής δράσης και περιλαμβάνονται διάφορες δραστηριότητες με αφετηρία τις εκθέσεις του Μουσείου Λαϊκής Τέχνης. Παράλληλα, αξιοποιείται μια από τις πλέον «ξεχασμένες» περιοχές του κέντρου της Αθήνας με στόχο την αναζωογόνησή της αλλά και την μετατροπή της σε φυσικό καμβά τέχνης, πλατφόρμα συνεργασίας μεταξύ των πολιτών αλλά και σε πεδίο ανάκλησης αναμνήσεων και αφηγήσεων από το παρελθόν.

Η **Μίνα Παϊσίου** γεννήθηκε στην Αθήνα το 1980. Ξεκίνησε τις σπουδές της στην Αρχιτεκτονική στο University of Central England και τις ολοκλήρωσε στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο το 2006. Το ενδιαφέρον της εστιάστηκε στις αστικές αναπλάσεις, τις επαναχρήσεις κτιρίων και την αξιοποίηση της βιομηχανικής κληρονομιάς. Συνέχισε τις σπουδές της ολοκληρώνοντας το 2014 το επιμορφωτικό πρόγραμμα *Πολιτιστική Κληρονομιά και Σύγχρονες Κοινωνίες* (ΕΚΠΑ) ενώ το τρέχον διάστημα φοιτά στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Μουσειακών Σπουδών στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Παράλληλα με την επαγγελματική της δραστηριότητα ως αρχιτέκτονας, έχει εργαστεί εθελοντικά στην 3^η Μπιενάλε της Αθήνας και στο Μουσείο Μπενάκη.

5.

"Κρυμμένα σώματα"/Μια δράση του Δημήτρη Αληθεινούς στο κέντρο της Αθήνας. Όταν ο Δημόσιος Χώρος διαλέγεται με την σύγχρονη Τέχνη

Δημήτρης Τρίκας

Το καλοκαίρι του 2010, ο ζωγράφος Δημήτρης Αληθεινός, πραγματοποίησε μια εικαστική παρέμβαση/δράση χρησιμοποιώντας τρία διαφορετικά σημεία του κέντρου της Αθήνας.

Ο Αληθεινός, προερχόμενος από την ελληνική avantgarde της δεκαετίας του '70 και έχοντας σαν σημείο αναφοράς τη γκαλερί "Δεσμός", που την εποχή εκείνη είχε συγκεντρώσει το σημαντικότερο κομμάτι του εικαστικού δυναμικού του τόπου που επιχειρούσε να συνομιλήσει με τα κυρίαρχα διεθνή ρεύματα της εποχής τους, είναι περισσότερο γνωστός για τις περφόρμανς και για τις "κατακρύψεις" του σε διάφορα σημεία του πλανήτη.

Το Σεπτέμβριο του '10, "κρύβει" τρία γυμνά σώματα/ανθρώπους κάτω από λόφους χρώματος αφήνοντας να εξέχουν μόνον τα άκρα των χεριών και των ποδιών των ανθρώπων που δέχτηκαν να πάρουν μέρος στην εν λόγω δράση και τα εκθέτει σε κοινή θέα των περαστικών. Έτσι προκαλεί ένα είδος ερεθίσματος/διαλόγου με τους περαστικούς πολίτες / κατοίκους της πόλης και ταυτόχρονα κάνει μια εικαστικής φόρμας πολιτικά δήλωση/σχόλιο πάνω στο ερώτημα της ζωής και του θανάτου και πάνω στην ελληνική πολυεπίπεδη κρίση.

Το πρώτο "συμβάν" έγινε στο πεζοδρόμιο μεταξύ του "Φίλιον" και της εκκλησίας του Αγίου Διονυσίου στην οδό Σκουφά.

Το δεύτερο, στο πεζοδρόμιο της Σταδίου στο ύψος της οδού Μπενάκη και το τρίτο στην πλατεία της φρουταγοράς στην Αθηνάς.

ΣΤΟΧΟΣ/ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Η δράση αυτή κινηματογραφήθηκε με ψηφιακή handycam και αποτέλεσε το υλικό, μαζί με μια συνέντευξη του καλλιτέχνη, του ντοκυμαντέρ διάρκειας 16', με τίτλο 'Κρυμμένα σώματα', από όπου και προέρχονται οι φωτογραφίες /διαφάνειες της παρουσίασης.

Ο στόχος της αναφοράς αυτής είναι να (ζανά)θέσει το ερώτημα της σχέσης του Δημόσιου Χώρου με την σύγχρονη Τέχνη και τη σχέση της σύγχρονης Τέχνης με την Καθημερινότητα των ανθρώπων που κατοικούν σε ένα Αστικό "Τοπίο" "απασχολημένο" κατ' αποκλειστικότητα σε άλλες ανθρώπινες δράσεις που δεν σχετίζονται με την Τέχνη ή με τον λεγόμενο "ελεύθερο" χρόνο του ανθρώπου/θεατή/καταναλωτή...

Μπορεί ο Δημόσιος Χώρος να μετατραπεί μέσα από τέτοιες ή άλλες δράσεις /εκθέσεις/παρεμβάσεις/εκδηλώσεις να αποκτήσει και μια διαφορετική/πρόσθετη λειτουργία από την επικρατούσα που θα θέλει να διαχύσει την έννοια του "ανοιχτού μουσείου" στην πόλη;

Ο **Δημήτρης Τρίκας** είναι απόφοιτος της Νομικής Σχολής Αθηνών και της Σχολής Σκηνοθεσίας "Λυκούργος Σταυράκος". Είναι σκηνοθέτης και δημοσιογράφος. Έχει εργαστεί σε ραδιοφωνικούς σταθμούς, εφημερίδες και στην ΕΡΤ (στην οποία και εξακολουθεί να εργάζεται). Έχει σκηνοθετήσει μεταξύ άλλων και οκτώ ντοκυμαντέρ, πολιτιστικού περιεχομένου, δύο από τα οποία έχουν συμμετάσχει στα φεστιβάλ της Θεσσαλονίκης και της Χαλκίδας.

6.

Πολιτισμός και αειφορία στη Θεσσαλονίκη: Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού και μνημεία στην UNESCO

Ασπασία Τάτση

Το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού στη Θεσσαλονίκη, αποτελεί τον πρώτο φορέα έρευνας, διάσωσης, ανάδειξης και προβολής του Βυζαντινού Πολιτισμού και της τέχνης της περιόδου. Το παράρτημα δε του μουσείου, το Μουσείο Λευκού Πύργου, που λειτουργεί ως μουσείο πόλης, διατρέχει συνοπτικά την ιστορία της Θεσσαλονίκης από την ίδρυσή της μέχρι και τις μέρες μας.

Η ύπαρξη των δύο μουσείων, η μακρά ιστορία της πόλης μέσα στους αιώνες, η εξέχουσα σημασία της κατά τη Βυζαντινή περίοδο και η πολυπολιτισμικότητά της, δίνει τη δυνατότητα ώστε να πραγματοποιηθεί μια σειρά περιοδικών εκθέσεων και δραστηριοτήτων σε συνεργασία με μουσεία χωρών όπως της Τουρκίας, του Ισραήλ και της Βαλκανικής που θα αναδείξουν την πλούσια ιστορία της Θεσσαλονίκης, την τέχνη και την οργάνωσή της μέσα στους αιώνες. Κάθε έτος θα αποτελεί και αφιέρωμα σε μια χώρα - πολιτισμό που συνδέθηκε με τη Θεσσαλονίκη μέσα στους Βυζαντινούς αιώνες. Στόχος είναι η διάρκεια να ξεπεράσει τα τέσσερα χρόνια συνεχούς πολιτιστικής δράσης στα δύο μουσεία και στα μνημεία της πόλης.

Μέσα στα χρόνια αυτά, σκοπός είναι να επιτευχθεί οικονομική βιωσιμότητα, να προσελκύσουν τα μουσεία νέο κοινό από χώρες εκτός Ελλάδας, οι Θεσσαλονικείς να επαναπροσδιορίσουν τη σχέση τους με τα μνημεία και τα μουσεία, να έρθουν σε επαφή με την ιστορία της πόλης τους και τους πολιτισμούς που συνδέθηκαν με αυτή, ενώ η ίδια η Θεσσαλονίκη να καταστεί κορυφαίος προορισμός πολιτιστικού τουρισμού. Μια "πόλη με προοπτικές".

Η **Ασπασία Τάτση** είναι απόφοιτη του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών με κατεύθυνση την Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης. Είναι τελειόφοιτη του μεταπτυχιακού προγράμματος «Μουσειακές Σπουδές» του ίδιου πανεπιστημίου. Το ενδιαφέρον της εστιάζεται στο ρόλο των μουσείων στην ανάπτυξη των πόλεων, στη διαχείριση Μνημείων Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς καθώς στο branding μουσείων. Έχει παρακολουθήσει ημερίδες και συνέδρια πάνω στα αντικείμενα του ενδιαφέροντός της και έχει συμμετάσχει σε αρχαιολογική έρευνα στο Ακρωτήριο της Θήρας. Έχει επίσης ολοκληρώσει πρακτική άσκηση στην Ελληνική Εθνική Επιτροπή για την UNESCO.

7.

Η Ελευσίνα των Μυστηρίων και των Εργοστασίων ισορροπεί μέσα σε ένα νέο αρχαιολογικό Μουσείο. Η τοπική κοινωνία ελπίζει και οι πολίτες της οραματίζονται...

Στέλλα Πατέλη

Η Ελευσίνα είναι γνωστή σήμερα για το αρχαίο ιερό της Δήμητρας – μοναδικό υλικό τεκμήριο της μυστηριακής φύσης της θεάς- και ως μια κατεχοχόν βιομηχανική πόλη που οδηγήθηκε στην καταλήστευση των φυσικών της πόρων αλλά και σε δραματικές αλλοιώσεις του φυσικού της τοπίου.

Στα πλαίσια της αειφορίας, η πόλη καλείται να διαχειριστεί το φυσικό τοπίο και το ανθρωπογενές στοιχείο της κατά βιώσιμο τρόπο. Σκοπός είναι να ισορροπήσει το φυσικό και δομημένο περιβάλλον αλλά και τους οικολογικούς με τους οικονομικούς στόχους της,

εντάσσοντας στον ευρύτερο τοπικό σχεδιασμό το μοναδικό παγκοσμίως πολιτισμικό της απόθεμα.

Συμβολικά, η σύζευξη των δυο κύριων αντιθετικών χαρακτήρων της πόλης -του αρχαιολογικού και του βιομηχανικού- θα μπορούσε να επιτευχθεί με τη στέγαση ενός νέου αρχαιολογικού μουσείου στους χώρους εγκαταλελειμμένων βιομηχανικών τοπόσημων της πόλης. Το μήνυμα και το κέρδος από μια τέτοια λύση πολλαπλό: Η αξιοποίηση, η διάσωση και ο σεβασμός της υπάρχουσας φυσικής και υλικής κληρονομιάς, η αποφυγή σπατάλης φυσικών και οικονομικών πόρων και η αποκατάσταση στη ροή της ιστορίας της Ελευσίνας όπου το βιομηχανικό στοιχείο βιώνεται ακόμη ως τραύμα.

Ένα νέο αρχαιολογικό μουσείο μιας βιομηχανικής πόλης θα έπρεπε μέσω καλών πρακτικών στον ερμηνευτικό του σχεδιασμό, να εντάξει εκθεσιακές ενότητες που θα δείχνουν στους επισκέπτες τους τρόπους διαφύλαξης των αρχαιοτήτων και του φυσικού πλούτου κάθε βιομηχανικής κοινότητας από την υπέρμετρη εκμετάλλευση, κατευθύνοντας την Ελευσίνα προς τη συνειδητή επιλογή της λύσης της σταδιακής εκβιομηχάνισης και αναγέννησης.

Η **Στέλλα Πατέλη** είναι απόφοιτος του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, του Τμήματος Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης του ΤΕΙ Αθήνας και του Μεταπτυχιακού Προγράμματος των Μουσειακών Σπουδών του ΕΚΠΑ. Έχει εργαστεί ως συντηρήτρια έργων τέχνης στη Δ.Σ.Α.Ν.Μ. και στην Γ' ΕΠΚΑ του Υπουργείου Πολιτισμού. Ως αρχαιολόγος, εργάστηκε στον Ο.Π.Ε.Π. για τη συγγραφή επιστημονικών κειμένων για τον αρχαιολογικό χώρο της Επιδαύρου αλλά και ως επιμελήτρια κειμένων για τον ιστοχώρο «Οδυσσέας» του Υπουργείου Πολιτισμού. Έρευνα κοινωνικής ανθρωπολογίας που διεξήγαγε για λογαριασμό του Κ.Ε.Ε.Α στην Πάρο βραβεύτηκε από την Ακαδημία Αθηνών. Έχει δημοσιεύσει άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά και έχει συμμετάσχει ως ομιλήτρια σε συνέδρια.

8.

Λαογραφικό Μουσείο Μεσοτόπου-«Τοπική» κοινωνία με προοπτικές Κασσιανή Πλατή

Η παρουσίαση στοχεύει στον προβληματισμό γύρω από τη σχέση και την αλληλεπίδραση των Μουσείων και των «Τοπικών» κοινωνιών στις οποίες ανήκουν. Η χρήση του παραδείγματος του Λαογραφικού Μουσείου Μεσοτόπου και της Τοπικής κοινωνίας του χωριού επιλέχθηκε καθώς έχει μελετηθεί από την ομιλήτρια.

Τα Μουσεία αναδύονται από τις κοινωνίες (μικρές ή μεγαλύτερες). Λειτουργούν ως σύνδεσμοι ανάμεσα στο παρελθόν και το παρόν. Κρατούν ζωντανή τη μνήμη και την πολιτιστική κληρονομιά που η εκάστοτε κοινωνία έχει ανάγκη, για να διατηρήσει τη συνοχή, τη δομή και τις αξίες της. Κατά τον Pierre Nora το Μουσείο είναι ένας τόπος μνήμης.

Η συλλογή του Λαογραφικού Μουσείου Μεσοτόπου δημιουργήθηκε όταν η «μνημονική ύλη» του παρελθόντος, τα αντικείμενα που συνόδευαν τη ζωή σε παλαιότερες εποχές, κινδύνευαν να χαθούν και δεν παράγονταν πλέον, ενώ τα άτομα που τα χρησιμοποιούσαν είχαν χαθεί. Επιπλέον ήταν μία περίοδος που ένα μεγάλο μέρος των κατοίκων του χωριού μετανάστευσε στην Αθήνα για σπουδές και δουλειά. Η Συλλογή-Μουσείο ξεκίνησε σε μία προσπάθεια διατήρησης της κοινωνικής συνοχής που είχε διαταραχτεί. Δημιούργησε μία κοινή πολιτιστική ταυτότητα και ένα σημείο αναφοράς για τους Μεσοτοπίτες της διασποράς. Αυτή η τοπική κοινωνία κατάφερε, σε ένα βαθμό, μέσω του Μουσείου να κρατήσει ενωμένα τα μέλη της και έθεσε μία βάση για την μετέπειτα εξέλιξή της.

Η Κασσιανή Πλατή είναι πτυχιούχος του τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης και κάτοχος του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Εξειδίκευσης (ΜΔΕ) στις Μουσειακές Σπουδές από το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Έχει εργαστεί κατά διαστήματα στο Μουσείο Γεωλογίας και Παλαιοντολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, το Αρχαιολογικό Μουσείο Άργους και στο Ίδρυμα Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης. Από το 2014 εργάζεται στο Πελοποννησιακό Λαογραφικό Ίδρυμα «Β.Παπαντωνίου» στο Ναύπλιο. Στο πλαίσιο των ερευνητικών δραστηριοτήτων της έχουν προκύψει δημοσιεύσεις σε διεθνή συνέδρια όπου πραγματοποίησε και τις σχετικές παρουσιάσεις.

9.

«Λίθοι δίχως λήθη - πρώτη ύλη, άνθρωποι, έργα»...

Δάφνη Ποντικού, Ευσταθία Ρηγάτου, Μαρία Τασιοπούλου, Βασιλική Ψιλάκη

Σε μια κοινωνία που η αιφόρος ανάπτυξη των Μουσείων και όλων των πολιτιστικών οργανισμών βρίσκεται στο επίκεντρο των συζητήσεων αποτελώντας ζητούμενο αλλά και προϋπόθεση για την βιωσιμότητα τους, η πρότασή μας έρχεται να μας μεταφέρει ένα βήμα παρακάτω στο εσωτερικό του Μουσείου και στην ίδια την έκθεση. Έχοντας ως εργαλεία την διεπιστημονικότητα της ομάδας μας και την ίδια την συλλογή ενός Πανεπιστημιακού Μουσείου, του Μουσείου Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης του ΕΚΠΑ, αποφασίσαμε εξ αρχής να σχεδιάσουμε νοηματικά και χωρικά την πορεία της έκθεσης με γνώμονα τους πυλώνες της αιφόρίας (φυσικό περιβάλλον, κοινωνία, οικονομία εντάσσοντας και τον πολιτισμό), σκοπεύοντας αφενός να τονίσουμε την σημασία του κάθε πυλώνα ξεχωριστά και αφετέρου την αναγκαιότητα της σύνδεσής τους στη δημιουργία νοήματος και εμπειρίας.

Η **Δάφνη Ποντικού**, η **Ευσταθία Ρηγάτου**, η **Μαρία Τασιοπούλου** και η **Βασιλική Ψιλάκη** γνωρίστηκαν στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα Μουσειακές Σπουδές του ΕΚΠΑ. Η ανάληψη ομαδικών εργασιών ανέδειξε με τον καλύτερο τρόπο πώς η διεπιστημονικότητα και η διαφορετική προσέγγιση των πραγμάτων που απορρέει από αυτήν, ο αλληλοσεβασμός και η προσήλωση στον κοινό στόχο, αποτελούν τις αναγκαίες προϋποθέσεις μιας ισχυρής και δημιουργικής ομάδας.

Η **Δάφνη** είναι Γεωλόγος-Περιβαλλοντολόγος και εστιάζει το ενδιαφέρον της στις φυσικές επιστήμες και την περιβαλλοντική εκπαίδευση για την αιφόρο ανάπτυξη.

Η **Ευσταθία** είναι αρχαιολόγος, με ερευνητικά ενδιαφέροντα που αφορούν την προβολή και την ανάδειξη των αρχαιολογικών χώρων και των ιστοριών τους, καθώς και την επικοινωνία τους με το κοινό.

Η **Μαρία** είναι αρχιτέκτονας-μηχανικός του ΑΠΘ, συντηρήτρια αρχαιοτήτων και έργων τέχνης του ΤΕΙ Αθηνών και στοχεύει στη μελλοντική εφαρμογή και αξιοποίηση της θεωρητικής και πρακτικής της κατάρτισης, που στοιχειοθετούν οι σπουδές και η επαγγελματική της εμπειρία, στο πεδίο του χωρικού - μουσειογραφικού σχεδιασμού εκθέσεων.

Η **Βασιλική** είναι εκπαιδευτικός της Α/θμιας εκπαίδευσης, με άμεσα ενδιαφέροντα την αξιοποίηση του ελκυστικού μουσειακού περιβάλλοντος για την ανανέωση και τον εμπλουτισμό της διδακτικής πράξης.

10.

Πρακτικές του παρελθόντος για την κοινωνία του παρόντος

Δήμητρα-Κλαίρη Γιαννίρη

Η ανακύκλωση είναι μια πρακτική η οποία ενώ συναντάται από την αρχαιότητα, η εφαρμογή της στην σύγχρονη ελληνική κοινωνία έχει χαθεί, σε αντίθεση με την πλειονότητα των υπολοίπων ευρωπαϊκών χωρών στις αποτελεί τρόπο ζωής. Η κεντρική ιδέα της παρουσίασης αφορά την προώθηση πρακτικών ανακύκλωσης μέσω του μουσείου. Συγκεκριμένα τα μουσεία πόλεων μπορούν να δημιουργήσουν ένα κέντρο μέσα στον χώρο τους στο οποίο θα παρουσιάζονται με ποικίλα μέσα πρακτικές ανακύκλωσης από το παρελθόν μέχρι σήμερα, έργα κατασκευασμένα από ανακυκλώσιμα υλικά και παράλληλα θα οργανώνονται σεμινάρια εκμάθησης διαδικασιών (π.χ. κομποστοποίηση). Παράλληλα τα ίδια τα μουσεία μπορούν να δώσουν το καλό παράδειγμα υιοθετώντας ανανεώσιμες πηγές ενέργειας για την λειτουργία τους. Με την λειτουργία ενός τέτοιου προγράμματος δίνονται λύσεις σε πολλά προβλήματα που αντιμετωπίζει η Ελλάδα της κρίσης (όπως τα υπέρογκα πρόστιμα που πληρώνει λόγω των χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης απορριμάτων), θα περιοριστεί ο καταναλωτισμός και η ανακύκλωση θα περάσει στην συνείδηση και στην καθημερινότητα των πολιτών.

Η **Δήμητρα-Κλαίρη** Γιαννίρη γεννήθηκε στις 29/3/1991 στην Χίο. Έχει τελειώσει το Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας & Επικοινωνίας του Πανεπιστήμιο Αιγαίου και έκανε την πρακτική της στο Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης στην Θεσσαλονίκη. Το 2013-14 συμμετείχε στο πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών Erasmus, στο Τμήμα Κοινωνικής και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας του Freie Universität Berlin. Το διάστημα 2009-13 έλαβε υποτροφία του Παγκιακού Ιδρύματος Υποτροφιών Εσωτερικού Εξωτερικού Ιωάννου Δ. Πατέρα και το 2009 έλαβε υποτροφία του Ι.Κ.Υ. Μιλάει αγγλικά, γερμανικά και έχει δίπλωμα καταδύσεων Open Water Diver. Έχει συμμετάσχει στην οργάνωση του συνεδρίου «*Fearful Symmetry: Κόμικς, Πολιτική και Νέες Τεχνολογίες*» και του διεθνούς συνεδρίου «*Οπτικός Μεταουμανισμός: Αισθητική Πολιτισμική Θεωρία και Τέχνες*».

Παρουσιάσεις Ignite, Μέρος Β'

***Τα μουσεία ... για ποιούς; Τα μουσεία ... για όλους!
Τα μουσεία ... πού; Τα μουσεία ... παντού!***

11.

Ένα μουσείο μέσα σ' ένα σχολείο: η περίπτωση του αρχαιολογικού χώρου της Σκάλας Ωρωπού

Αφροδίτη Βλάχου

Ο αρχαίος οικισμός του Ωρωπού βρίσκεται κάτω από τη σύγχρονη πόλη της Σκάλας Ωρωπού, απέναντι από την Ερέτρια. Το Μάρτιο του 1985 οι εργασίες ανέγερσης ενός σχολείου οδήγησαν στον εντοπισμό των αρχιτεκτονικών καταλοίπων του αρχαίου οικισμού και στην αρχή μιας σημαντικής πολυετούς ανασκαφής. Οι ανασκαφικές εργασίες έφεραν στο φως ένα εκτεταμένο συγκρότημα εργαστηρίων κατεργασίας μετάλλου, καθώς και μια ομάδα οικοδομημάτων, η αξία των οποίων έγκειται στην καλή κατάσταση διατήρησής τους και στην ιδιαίτερη αρχιτεκτονική τους, χαρακτηριστική για την εποχή στην οποία ανήκουν.

Η ιδέα της ανάδειξης της ανασκαφής του Ωρωπού και της δημιουργίας μιας έκθεσης, στην οποία θα παρουσιάζονται, για πρώτη φορά σε μια ευρύτερη ομάδα ανθρώπων, τα σημαντικά

κινητά ευρήματα που αποκαλύφθηκαν κατά τη διάρκεια των πολυετών εργασιών, μας θέτει μπροστά στο μεγάλο ζήτημα της μετάδοσης της αρχαιολογικής πληροφορίας και γνώσης, αφ' ενός στη σχολική κοινότητα, με την οποία καλείται ο χώρος αυτός να συνυπάρξει και *συμπορευτεί* και αφετέρου στην ευρύτερη κοινότητα της Σκάλας Ωρωπού.

Ποιός θα μπορούσε να είναι ο ρόλος ενός *ανοιχτού μουσείου* στη σύγχρονη εποχή και στη ζωή των κατοίκων μιας περιοχής; Ή αντιστρόφως, πώς αντιμετωπίζει ο σύγχρονος άνθρωπος τα αρχαιολογικά κατάλοιπα και μέσω αυτών επαναπροδιορίζει τη σχέση του με το παρελθόν; Γιατί πρωτίστως, η ιστορία ενός αρχαιολογικού χώρου αποκτά μεγαλύτερη αξία όταν μπορούμε να την ανασύρουμε από τη λήθη και να την αφηγηθούμε.

Η **Αφροδίτη Βλάχου** είναι απόφοιτος Κλασικής Αρχαιολογίας του Τμήματος Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου Μουσειολογίας, του ΠΜΣ «Μουσειακών Σπουδών» του Πανεπιστημίου Αθηνών. Είναι υποψήφια διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, με θέμα διδακτορικής διατριβής: «Η Πελοπόννησος στη μετάβαση από την Ύστερη Γεωμετρική στην Πρώιμη Αρχαϊκή περίοδο: τα αρχαιολογικά δεδομένα». Είναι μέλος του ερευνητικού προγράμματος: «Η Κοινωνική Αρχαιολογία του Ελληνικού Κόσμου κατά την Πρώιμη Εποχή του Σιδήρου και την Πρώιμη Αρχαϊκή περίοδο» του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, και παράλληλα είναι συμβασιούχος αρχαιολόγος της Εφορείας Αρχαιοτήτων Λακωνίας, στο έργο «Προστασία, Διαμόρφωση, Ανάδειξη και Ενοποίηση των Αρχαιολογικών Χώρων Σπάρτης». Έχει συμμετάσχει στις ανασκαφές του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας στον Ωρωπό, την Κύθνο και το Σωρό Μαγνησίας και στην επιφανειακή έρευνα του Πανεπιστημίου Αθηνών στη νότια Λακωνία.

12.

Μουσεία για μια κοινωνία με προοπτικές: Από το παλιό σχολείο στο σήμερα

Άλκηστις-Κυριακή Γεωργούλη

Στο νου της μεγάλης πλειονότητας των ανθρώπων ακόμα και σήμερα ο ρόλος του Μουσείου περιορίζεται στη διαφύλαξη έργων του παρελθόντος, ενώ ως χώρος θεωρείται περικλειστος στην αυθεντία και στην αυτάρκειά του, απομονωμένος από το κοινωνικό γίνεσθαι και τις εξελίξεις. Η αντίληψη αυτή οφείλει πλέον να αλλάξει, καθώς δεσπόζουσα έννοια αποτελεί η βιώσιμη ανάπτυξη της κοινωνίας. Προς αυτή την κατεύθυνση καλείται να στραφεί το Μουσείο και να συμβάλει αποφασιστικά στη δημιουργία διαδραστικής σχέσης ανάμεσα στις συλλογές και στην κοινωνία.

Ενδιαφέρουσα περίπτωση αποτελεί το πρόσφατα ιδρυμένο Μουσείο Σχολικής Ζωής και Εκπαίδευσης. Οι συλλογές εκπαιδευτικού υλικού του παρελθόντος καθιστούν σαφές ότι η γνώση παλαιότερων εκπαιδευτικών συστημάτων μπορεί να αποτελέσει βάση για τη μελλοντική εκπαίδευση. Επίσης μέσω των ποικίλων δράσεων (εκπαιδευτικά προγράμματα, διαγωνισμοί κτλ) το Μουσείο αναδεικνύει τον καθοριστικό ρόλο της οικογένειας και μάλιστα των παππούδων, οι οποίοι με την κατάθεση των αναμνήσεών τους μπορούν να συμβάλλουν στην αγωγή των νεότερων μελών της κοινωνίας. Το Μουσείο Σχολικής Ζωής και Εκπαίδευσης καλείται να δείξει πόσο απαραίτητη είναι η γνώση παλαιότερων μορφών εκπαίδευσης στο σχεδιασμό και στη πραγματοποίηση νέων βημάτων στα εκπαιδευτικά πράγματα.

Η **Άλκηστις-Κυριακή Γεωργούλη** (Αργυστόλι 1992) είναι πτυχιούχος του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Αθηνών και Μεταπτυχιακή φοιτήτρια του Διατμηματικού Προγράμματος «Μουσειακές Σπουδές». Γνωρίζει Γερμανικά και Αγγλικά. Έχει παρακολουθήσει σεμινάρια και ημερίδες εκπαιδευτικής ψυχολογίας και ειδικής αγωγής,

διδασκτικής μεθοδολογίας, αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση, προσωπικής και επαγγελματικής κατάρτισης καθώς και εικαστικά και πολιτιστικά σεμινάρια. Είναι εθελόντρια στο εκπαιδευτικό κέντρο της Action Aid από το 2014. Από το 2015 ασχολείται εθελοντικά με το σχεδιασμό και την υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων για παιδιά νηπιαγωγείου, δημοτικού και γυμνασίου στο Μουσείο Σχολικής Ζωής και Εκπαίδευσης.

13.

Ξεκινώντας από τα απλά: ένα μουσείο ... στο νηπιαγωγείο. Τι θα καταλάβουν τα μωρά;

Βένια Δεληγιαννίδη

Αφορμή για την επιλογή αυτού του θέματος προς παρουσίαση στη συγκεκριμένη φετινή δράση για τον εορτασμό της *Διεθνούς Ημέρας Μουσείων* στάθηκε η φράση-απορία του γονέα μιας μαθήτριας που φοιτεί στο νηπιαγωγείο μας, ο οποίος ρώτησε χαρακτηριστικά: «Τι θα καταλάβουν τα μωρά;», όταν ανακοινώθηκε η πρώτη μας επίσκεψη σε μουσείο.

Ξεκινώντας από τα απλά, οι σχετικές με τη μουσειακή εκπαίδευση δραστηριότητες, οι οποίες αναπτύσσονται καθημερινά και με κάθε αφορμή στο νηπιαγωγείο μας, επικεντρώνονται σε εκπαιδευτικό υλικό που έχει είτε συλλεχθεί είτε δημιουργηθεί για την εκάστοτε περίπτωση ή διδακτική/θεματική ενότητα. Πρόκειται για ποικίλο υλικό ανοικτού, κυρίως, τύπου το οποίο δίνει τη δυνατότητα ερμηνείας και αξιοποίησης από τα νήπια με τους επιθυμητούς από τα ίδια τρόπους.

Με χρήση της τεχνικής *Ignite*, παρουσιάζουμε δραστηριότητες που υλοποιούνται με αφετηρία «το μουσείο της τάξης», τη γωνιά του μουσείου, όπως αυτή αξιοποιείται και έχει διαμορφωθεί στον χώρο ενός νηπιαγωγείου της Ανατολικής Αττικής, το οποίο φιλοξενεί δίγλωσσους, κατά κύριο λόγο, μαθητές που προέρχονται από οικογένειες παλιννοστούντων. Όταν η εκπαίδευση και ο πολιτισμός, για ορισμένους, δεν είναι προτεραιότητα - για οποιονδήποτε λόγο - εμείς, στο σχολείο, έχουμε το χρέος να ανατρέψουμε τα δεδομένα. *Χρέος*, αν οραματιζόμαστε ένα μέλλον αειφόρο, μια κοινωνία με προοπτικές. Για όλους.

Η **Βένια Δεληγιαννίδη** είναι απόφοιτος του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία και του μεταπτυχιακού προγράμματος Μουσειακές Σπουδές του Πανεπιστημίου Αθηνών. Υπηρετεί τη δημόσια εκπαίδευση ως νηπιαγωγός, με όραμα τη θεμελίωση της σύζευξης σχολείου και μουσείου.

14.

Ταξιδεύοντας με «Μια βαλίτσα με αναμνήσεις: Ένα κλειδί, λίγη κανέλλα και μια παλιά φωτογραφία»

Ελεάνα Μαργαρίτη, Δήμητρα Μεθενίτου, Σοφία Ξυναριανού

Η παρούσα εισήγηση αποσκοπεί στην παρουσίαση και περιγραφή του εκπαιδευτικού προγράμματος «Μια βαλίτσα με αναμνήσεις: Ένα κλειδί, λίγη κανέλλα και μια παλιά φωτογραφία» που σχεδιάστηκε για το Μουσείο Μικρασιατικού Ελληνισμού «Φιλιώ Χαϊδεμένου». Βασικός στόχος του εκπαιδευτικού προγράμματος, το οποίο υλοποιείται κατά την τρέχουσα περίοδο στο Μουσείο, είναι να φέρει σε επαφή παιδιά ηλικίας 10-12 ετών, με όψεις της ιστορίας του μικρασιατικού ελληνισμού και πτυχές της άυλης μικρασιατικής κληρονομιάς. Το πρόγραμμα διαπραγματεύεται έννοιες όπως η κοινωνική ζωή, ο πολιτισμός του φαγητού, η προσφυγική εγκατάσταση και η ταυτότητα του πρόσφυγα, αξιοποιώντας τα αντικείμενα του Μουσείου και άλλα εκπαιδευτικά εργαλεία. Διαμέσου του

δραματοποιημένου αφηγηματικού λόγου, λογοτεχνικών αποσπασμάτων με συναφές περιεχόμενο, τεχνικών θεατρικής αγωγής και άλλων βιωματικών δραστηριοτήτων, προκύπτει ένας δημιουργικός διάλογος ανάμεσα στις ιστορίες που αφηγείται το Μουσείο και τις αναπαραστάσεις των παιδιών.

Σκοπός του εκπαιδευτικού προγράμματος αποτελεί η εξοικείωση των παιδιών με ένα σύνθετο κεφάλαιο της ιστορίας, ξεκινώντας από προσιτές στα παιδιά όψεις της κοινωνικοπολιτιστικής ζωής και καταλήγοντας στο ιστορικό πλαίσιο της εποχής. Η προσφυγιά, η ταυτότητα και η μνήμη, αποτελούν κεντρικές ιδέες που αναδεικνύονται στο παρόν πρόγραμμα, και δύναται να επεκταθούν στην προσέγγιση σύγχρονων ζητημάτων ετερότητας και μετανάστευσης. Η συγκεκριμένη εκπαιδευτική δράση εντάσσεται σε ένα πλαίσιο δραστηριοτήτων, με το οποίο το Μουσείο επιδιώκει να ανοιχθεί τόσο στη τοπική όσο και την ευρύτερη κοινωνία.

Η **Ελεάνα Μαργαρίτη** είναι απόφοιτος του Παιδαγωγικού τμήματος Δημοτικής εκπαίδευσης Θεσσαλίας (2005-2009). Εργάζεται ως δασκάλα σε σχολεία Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ασχολείται με την υλοποίηση σχεδίων εργασίας (project) στα πλαίσια των ομαδοσυνεργατικών και βιωματικών μεθόδων για τη μάθηση. Κατά το τρέχον διάστημα έχει αναλάβει τον σχεδιασμό και την υλοποίηση εκπαιδευτικού προγράμματος στο Μουσείο Μικρασιατικού Ελληνισμού, που εδρεύει στην Αθήνα. Είναι μεταπτυχιακή φοιτήτρια στο Διατμηματικό Πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών «Μουσειακές Σπουδές» του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Η **Δήμητρα Μεθενίτου** είναι απόφοιτος του Παιδαγωγικού τμήματος Δημοτικής εκπαίδευσης Θεσσαλίας (2005-2010). Εργάζεται ως δασκάλα στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Ασχολείται με διαπολιτισμικά ζητήματα στα πλαίσια της εκπαίδευσης. Κατά το τρέχον διάστημα έχει αναλάβει τον σχεδιασμό και την υλοποίηση εκπαιδευτικού προγράμματος στο Μουσείο Μικρασιατικού Ελληνισμού, που εδρεύει στην Αθήνα. Είναι μεταπτυχιακή φοιτήτρια στο Διατμηματικό Πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών «Μουσειακές Σπουδές» του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Η **Σοφία Ξυναριανού** είναι απόφοιτος του Ιστορικού-Αρχαιολογικού Τμήματος Φιλοσοφικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (2004-2009). Ασχολείται με την έρευνα αρχαιολογικού υλικού και τις δυνατότητες έκθεσής του στο μουσειακό περιβάλλον. Κατά το τρέχον διάστημα έχει αναλάβει τον σχεδιασμό και την υλοποίηση εκπαιδευτικού προγράμματος στο Μουσείο Μικρασιατικού Ελληνισμού, που εδρεύει στην Αθήνα. Παράλληλα, είναι μεταπτυχιακή φοιτήτρια στο Διδρυματικό ΠΜΣ «Μουσειακές Σπουδές» του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

15.

Μουσεία κι έφηβοι στις προκλήσεις των καιρών: Παλιές συνταγές – νέα υλικά...

Κατερίνα Κωστή

Μπορούν τα μουσεία να ανταποκριθούν στις σύγχρονες ανάγκες των εφήβων, μέσα σε μια κοινωνία κρίσης κι ενώ η απαξίωση της γνώσης διέπει ολόκληρο το εκπαιδευτικό σύστημα; Μπορούν οι κουρασμένοι από τις αυξημένες υποχρεώσεις μαθητές Γυμνασίου και Λυκείου να αντιμετωπίσουν θετικά την ιδέα ότι τα μουσεία έχουν τη δυνατότητα να εμπνεύσουν το νέο και το διαφορετικό; Ως εκπαιδευτικός δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης πολύ συχνά έχω αντιμετωπίσει από την πλευρά των μαθητών την απαξίωση του μουσείου ως συμβόλου του παλιού και του ξεπερασμένου: «παλιές συνταγές, της γιαγιάς», μου είπε μια μαθήτρια Λυκείου, όταν τη ρώτησα τι σημαίνει γι' αυτήν «μουσείο». «Παλιές συνταγές», λοιπόν,

απαρχαιωμένες ιδέες και αξίες κλεισμένες σε τέσσερις τοίχους: «Εμείς είμαστε παιδιά, βλέπουμε μπροστά, τι μας νοιάζουν τα μουσεία; Ούτε να γελάσουμε δεν μπορούμε εκεί μέσα», μου ανέφερε άλλη μαθήτρια, επίσης, Λυκείου. Φταίει, άραγε, το μουσείο για τις αντιλήψεις αυτές; Μήπως η ρίζα της απαξίωσης βρίσκεται αλλού, σε μια κοινωνία ταγμένη να ασπάζεται μόνο την εύπεπτη διασκέδαση και το εύκολο γέλιο; Κι αν αυτό συμβαίνει, με ποια «νέα υλικά» μπορεί το μουσείο να απαντήσει σε αυτήν την πρόκληση; Η εισήγηση στοχεύει στην ανάδειξη τρόπων με τους οποίους το μουσείο μπορεί να «ανοίξει» φιλόξενα τις πύλες του προς τους εφήβους, χωρίς να αναιρέσει την αναγνωρισμένη και καταξιωμένη αποστολή του στην κοινωνία.

Η **Κατερίνα Κωστή** εργάζεται ως εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Το 2008 αποφοίτησε από το Π.Μ.Σ. Μουσειακές Σπουδές του ΕΚΠΑ, ενώ από το 2011 εκπονεί στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου τη Διδακτορική της Διατριβή με θέμα τη χρήση της Δραματικής Τέχνης στη διδασκαλία της Ιστορίας. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα αφορούν στον εκπαιδευτικό και κοινωνικό ρόλο του Μουσείου.

16.

Μουσεία και νέοι της ελληνικής περιφέρειας

Καλλιόπη Χαρακοπίδου

Στην παρουσίαση αυτή γίνεται σε μια ομάδα νέων (κυρίως της περιφέρειας) μια μικρή συνέντευξη με τρεις βασικές ερωτήσεις: «Επισκέπτεσαι συχνά Μουσεία;», «Γιατί ναι/όχι;», «Πώς πιστεύεις ότι συμβάλλουν στην εξέλιξη της κοινωνίας και στις κοινωνικές σχέσεις;».

Σκοπός αυτών των συνεντεύξεων είναι να καταγραφεί η άποψη των νέων που δεν έχουν άμεση σχέση με τα Μουσεία, να δημιουργηθούν προβληματισμοί για τον ρόλο που παίζουν -ή δεν παίζουν- στην καθημερινότητά τους, αλλά και αυτόν που πιστεύουν ότι παίζουν στην κοινωνία γενικότερα. Ζητούμενο είναι να δοθεί μια πιο ελεύθερη και όχι τόσο θεωρητική ματιά σε ένα ζωντανό δείγμα του πληθυσμού, ώστε, αν είναι δυνατόν, να βγουν κάποια συμπεράσματα για τη θέση που έχουν τα Μουσεία σε αυτή τη μερίδα των νέων καθώς και για το πώς μπορούν να εξελιχθούν για να γίνουν περισσότερο θελκτικά και επισκέψιμα.

Η **Καλλιόπη Χαρακοπίδου** γεννήθηκε στην Ορεστιάδα Έβρου και σπούδασε Αρχιτεκτονική στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης την περίοδο 2007 με 2013 και εκπόνησε διπλωματική εργασία με τίτλο «Πρόταση μελέτης κατασκευής στεγάστρου για την προστασία-ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου της Πλωτινόπολης στο Διδυμότειχο Έβρου». Για ένα χρόνο εργάστηκε στο ΔΠΘ σε διάφορα ερευνητικά έργα. Από το Νοέμβριο του 2014 μέχρι και σήμερα φοιτά στο ΠΜΣ “Μουσειακών Σπουδών” του ΕΚΠΑ.

17.

Το Ελληνικό Παιδικό Μουσείο ταξιδεύει δημιουργώντας συνεργασίες σε όλη την Ελλάδα

Ζαμπέλ Μουρατιάν, Βαρβάρα Παναγιωτοπούλου

Σήμερα τα μουσεία αρχίζουν να παίζουν καθοριστικό ρόλο στη μετεξέλιξη της κοινωνίας με προοπτικές για μια βιώσιμη ανάπτυξη. Μία από τις δυνατότητες που προτείνουν στην κοινωνία και αρχίζουν να υλοποιούν στην πράξη πλέον είναι η άρση του ανταγωνισμού και η εδραίωση των συνεργασιών μεταξύ μουσείων και άλλων πολιτιστικών και εκπαιδευτικών φορέων αναπτύσσοντας την έννοια της κοινότητας.

Επιτυχημένες δραστηριότητες συνεργασίας είναι τα προγράμματα προσέγγισης (outreach), τα οποία προσπαθούν ενεργά να “ανοίξουν” προς όλη την κοινωνία (reach out) όπως στην τοπική περιφέρεια. Στόχος τους, επίσης, είναι να δώσουν τη δυνατότητα στο κοινό που δεν έχει πρόσβαση στις συλλογές και στα εκθέματα των μουσείων, να τα ανακαλύψουν στον χώρο στον οποίο βρίσκονται.

Το **Κινητό Μουσείο** είναι ένα καινοτόμο πρόγραμμα μουσειακής εκπαίδευσης που σχεδιάστηκε από το Ελληνικό Παιδικό Μουσείο και ταξίδεψε σε 30 προορισμούς τη διετία 2012-2014 με τη δωρεά του Ιδρύματος Σ. Νιάρχος και την αμέριστη συμπαράσταση της τοπικής κοινωνίας.

Ο στόχος της παρουσιάσής μας είναι να δοθεί έμφαση στην έννοια της **συνεργασίας**, σε τρία διαφορετικά επίπεδα, όπως αυτή αναπτύχθηκε μέσα από το Κινητό Μουσείο.

- Η συνεργασία με τους τοπικούς φορείς, Δήμους, Μουσεία, Βιβλιοθήκες, Σχολεία.
- Η συνεργασία με τα παιδιά και τους ενήλικες που συμμετείχαν.
- Η συνεργασία της διεπιστημονικής δυναμικής ομάδας που το σχεδίασε, το ανέπτυξε και το υλοποίησε και το αξιολόγησε με αποκορύφωμα τη δημιουργία ενός νέου εκθέματος μέσα στο Παιδικό Μουσείο.

Συνεργασία! Ένα ιδανικό/ μια αξία που διαπέρασε έντονα το εσωτερικό και το εξωτερικό κοινό που συμμετείχε στις δράσεις του Κινητού Μουσείου και ανέδειξε την ανθρωποκεντρική προσέγγιση του Ελληνικού Παιδικού Μουσείου.

Η Ζαμπέλ Μουρατιάν είναι δασκάλα και μουσειολόγος, γεννημένη στην Κωνσταντινούπολη, αρμενικής καταγωγής, μεγαλωμένη στην Αθήνα. Συνδέεται με το Ελληνικό Παιδικό Μουσείο, διαχρονικά και ποικιλοτρόπως. Είναι μαμά δύο εφήβων. Αγαπάει τα ταξίδια, τα ποιήματα, τα μουσεία και τη μουσική.

Η Βαρβάρα Παναγιωτοπούλου είναι απόφοιτος του Παιδαγωγικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (2008-2012). Είναι μεταπτυχιακή φοιτήτρια στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «Μουσειακές Σπουδές» του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Υποστηρίζει και συμμετέχει εθελοντικά στα εκπαιδευτικά προγράμματα και σε άλλες δράσεις του Ελληνικού Παιδικού Μουσείου από τον Ιανουάριο του 2013.

18.

Με ένα ειδώλιο λευκό, στις Κυκλάδες τριγυρνώ... Εκπαιδευτική δράση για μαθητές δυσπρόσιτων κυκλαδίτικων νησιών, στο πλαίσιο του πολιτιστικού προγράμματος του διάπλου της ΣΥΜΠΛΕΥΣΗΣ (23/04-03/05/2015).

Νικολέτα Ξυδέα

Η **+πλευση** είναι μία Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία, με στόχο την υποστήριξη των κατοίκων των ακριτικών νήσων. Η προσφορά υπηρεσιών στους τομείς της παιδείας και του πολιτισμού καταλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, πρωταρχική θέση στους σκοπούς της.

Η εκπαιδευτική δράση έχει στόχο να φέρει παιδιά και εφήβους δυσπρόσιτων κυκλαδίτικων νησιών σε επαφή με την έννοια «Μουσείο», ως χώρο διαφύλαξης και προβολής της πολιτιστικής κληρονομιάς, αναδεικνύοντας νοήματα και συμβολισμούς αντικειμένων, με έμφαση στα κυκλαδικά ειδώλια και στη θαλάσσια επικοινωνία των νησιών. Έτερος στόχος της δράσης είναι οι μαθητές να προβούν σε συνδέσεις του παρελθόντος με το παρόν και τη

σύγχρονη ζωή στις Κυκλάδες, ανακαλύπτοντας κοινές αφετηρίες, παρόμοιες πρακτικές, αλλά και στοιχειώδεις, αναλλοίωτες επιδράσεις της προϊστορικής κυκλαδικής αρχαιότητας και του γεωγραφικού και μορφολογικού χαρακτήρα του κυκλαδικού συμπλέγματος που διαμόρφωσαν τον ιδιαίτερο αυτό πολιτισμό και διατήρησαν έως σήμερα τον τοπικό τρόπο ζωής (οικιστική αρχιτεκτονική, γλυπτική, έθιμα, καθημερινές ασχολίες).

Ευκαίος στόχος της εκπαιδευτικής δράσης είναι οι συμμετέχοντες μαθητές να «αναγνώσουν» με έναν διαφορετικό τρόπο τον Κυκλαδικό Πολιτισμό, συνειδητοποιώντας τελικώς, τον κρίσιμο ρόλο τους, ως αυριανοί ενεργοί πολίτες και την καίρια συμβολή τους, ως κάτοικοι των Κυκλάδων στη διατήρηση και στην ανάδειξη της ξεχωριστής πολιτισμικής φυσιογνωμίας του τόπου τους και στις προοπτικές που αυτή δύναται να τους προσφέρει.

Η **Νικολέτα Ξυδέα** γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε Αρχαιολογία στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και ειδικεύτηκε στις Μουσειακές Σπουδές στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Έχει εργαστεί σε ανασκαφές, ως συμβασιούχος αρχαιολόγος στο Υπουργείο Πολιτισμού. Από το 2009 έως το 2013 εργάστηκε στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, στο Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων και Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων, ως υπεύθυνη σχεδιασμού των εκπαιδευτικών προγραμμάτων και των εκπαιδευτικών εντύπων για τις Περιοδικές Εκθέσεις του Μουσείου, ενώ παράλληλα σχεδίασε και εφάρμοσε δράσεις για ειδικές ομάδες επισκεπτών. Τα τελευταία χρόνια εργάζεται, ως εξωτερικός επιστημονικός συνεργάτης του Πολιτιστικού Τμήματος της Alpha Bank. Τα επιστημονικά της ενδιαφέροντα είναι οι σύγχρονες εξελίξεις στον τομέα της μουσειολογίας και της αρχαιολογίας.

19.

Προβολή ταινίας (διάρκεια 10')

Καλλιτεχνική παιδεία στην Αρχαία Αγορά – Η Ταινία

Ομάδα παραγωγής της Εφορείας Αρχαιοτήτων Αθηνών, εκπροσωπούμενη από την Μαρία Λιάσκα

Οι αρχαιολόγοι του χώρου της Αρχαίας Αγοράς βρέθηκαν από την αρχή της σχολικής περιόδου 2013-2014 σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς του Καλλιτεχνικού Σχολείου Γέρακα, προκειμένου να συμβάλουν στην υποστήριξη δράσεων με θέμα «Αρχαία Αγορά και Σύγχρονη Καλλιτεχνική Παιδεία». Οι εκπαιδευτικοί και ομάδες μαθητών πραγματοποίησαν επισκέψεις στο χώρο και το Μουσείο της Αρχαίας Αγοράς, ενώ παράλληλα εργάστηκαν στις τάξεις τους, στα καλλιτεχνικά εργαστήρια του σχολείου και στον αρχαιολογικό χώρο και το μουσείο με στόχο να μετασχηματίσουν τα πολυποίκιλα ερεθίσματα της αρχαιολογικής κληρονομιάς και ιδιαίτερα του κατάμεστου νοημάτων χώρου της Αρχαίας Αγοράς σε δημιουργία, μέσω των Καλών Τεχνών και των Τεχνολογιών - Πληροφοριών - Επικοινωνιών (ΤΠΕ), Τα αποτελέσματα των δράσεων (εικαστικά έργα, θεατρικά και μουσικά δρώμενα, video, προπλάσματα) παρουσιάστηκαν ζωντανά, από τους ίδιους τους δημιουργούς τους, στη Στοά Αττάλου, το Σάββατο 3 Μαΐου 2014, στο πλαίσιο των εκδηλώσεων της Αρχαίας Αγοράς με αφορμή την Διεθνή Ημέρα Μουσείων με θέμα εορτασμού "Οι συλλογές των Μουσείων μας ενώνουν".

Η ταινία, διάρκειας 10 λεπτών, καταγράφει στιγμιότυπα των δράσεων από την προετοιμασία έως την υλοποίησή τους και δίνει τον λόγο στους νέους δημιουργούς προκειμένου να εκφράσουν τις απόψεις τους για τη συμμετοχή τους στις δράσεις.

Σκηνοθεσία - παραγωγή:

- Άρης Ρούπινας, φωτογράφος (τον οποίο και ευχαριστούμε για την συμβολή του)
- Ευγενία Ίσκου, Αρχαιολόγος της ΕΦΑ Αθηνών

Σύνθεση Ομάδας παραγωγής

- Νικολέττα Σαραγά, Αρχαιολόγος Υπεύθυνη Αρχαίας Αγοράς Α' ΕΠΚΑ (τώρα Προϊσταμένη Τμήματος Εκθέσεων στην Διεύθυνση Μουσείων ΥΠΟΠΑΙΘ)
- Μαρία Λιάσκα, Αρχαιολόγος-Μουσειολόγος στην Αρχαία Αγορά Α' ΕΠΚΑ (τώρα Εφορεία Αρχαιοτήτων Αθηνών)
- Κλειώ Τσόγκα, Αρχαιολόγος στην Αρχαία Αγορά Α' ΕΠΚΑ (τώρα Εφορεία Αρχαιοτήτων Αθηνών)
- Κατερίνα Καραγιάννη, Φοιτήτρια Τμήματος Βιομηχανικού Σχεδιασμού Πανεπιστημίου Αιγαίου
- Αθηνά Δριτσέλη, Φοιτήτρια ΤΕΙ Μουσειολογίας Πύργου (Παν. Πατρών)
- Καλλιτεχνικό Σχολείο Γέρακα, Κορίνα Πρεβεδουράκη, Εικαστικός, Υποδιευθύντρια - Συντονίστρια δράσεων

Η **Μαρία Λιάσκα** είναι απόφοιτος του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και του ΜΠΣ "Μουσειακές Σπουδές" του ΕΚΠΑ. Εργάζεται ως Αρχαιολόγος-Μουσειολόγος της Εφορείας Αρχαιοτήτων Αθηνών στην Αρχαία Αγορά. Στο πλαίσιο των καθηκόντων της συμμετέχει στον σχεδιασμό εκθέσεων και στην διοργάνωση εκπαιδευτικών δράσεων για ποικίλες ομάδες κοινού.